

Celjske Slovenske Novine.

Vrednik: Profesor Valentin Konček. —

Te novine pridejo vsako sredo na svetlo: cena za četertinsko leta 40 kr. po pošti 50 kr. sr.

Nro. 12.

13. Kimovca 1848.

C e l e.

Njih e. k. Veličanstvo so našiga per-
viga kresijskiga komisarja Joana Smel-
cerja za poglavarja Celjskiga kroga po-
staviti dovolili.

Naše žele so se vander spolnile. Ob-
rinsko veselo čes to volitvo se je v Naboto
9. t. m. obilno skazalo. Zakaj ko smo to
veselico zvečili, se je hitro sklenilo, ob de-
vetih zvečer z baklato (Fackelzug) noviga
poglavarja počastiti ino tursko muziko Njim
narediti. Ob poljdevetih so mestjani prosti-
voljno na svojih vokalih luči peržgali, ino
necakrat je bilo vse mesto v lepi svetlobi,
rače to bilo natlačeno od veselih ljudi. Pred
prebivalšam dragiga gospoda se je narod-
na pesem načinila: Gott erhalte &c. ino po
vsakim zastavku se je slišalo glasno
„Živjo,“ iz nošteviljnih sere priti, posebno
pa, kader so novi poglavar iz svoje hiše,
dolj oglas rekli: „Vsi Slovenci naj
Živijo.“ Ja Bog daj, de bi vsi Slovenci,
ino med njim, njih gospod Janca Smelcer
prav srečno živeli! —

Perhodno nedelo bo zahvaležno sveto
opravilo v Celi, ker je Bog našim orožjam
moč dodelil, sovrašnike srečno premagati.
V sredo potem bode pa mertvasko sveto
opravilo za vse, kteri so v laški vojski za
svoj dosm smert storili. Bog jim dodeli večni
mir! Za ranene domorodne vojšake se pa
pobirajo dnarji, da se bodo njim na Laško
poslali! Vsaki naj obilno da, kakor mu silo
serce veli! —

Slavenov prihodnost.

(Daje ino konček.)

Skerbus redite kale narodniga (ljud-
skiga) zavestja in človeških pravic, tode

varite se, de pravilnih mej ne presečete.
Le na to vižo bode bersije Slavenstva krep-
ko zdelnelo; njene mladike se bodo lubi-
znivo v jasni lok sprijelete, in pod njim bode
80 milijonov svobodnih ljudi jezeroletne su-
žnosti se odahnilo. Slaveni, vi ste nar veči
narod zemlje, vax je 80 milijonov; vi pov-
zamete rudoviten pojas, kteri od Labe do
Volge, od Jadranskiga do ledeniga morja
seže, in imate tedaj prostora še za drugih
80 milijonov. Mislite, de vas je vladar sve-
ta brez namembe posilil čez tako utrimani
prastor razširiti se, vladar, kteri komarja
ni brez namena vstvaril? Ali mislite, de bi
vaš krasni, veličanski narod za nič druž-
iga ne bil, kakor za to, de bi družiga seno-
žil, ali kakor rob s svojo kervjo, s svojim
znajem drugim slišil? Ne, nikdar ne, vaša
nalog v veliki zgodovini človečanstva mora
velika biti, kakor ste vi sami veliki.

Socialna podlaga, kteri se stari, troh-
ljeni Evropi seer že edino prava zdi, ktere
pa nič več izpeljati ne more, ker so njene
socialne razmere preveč zamotane, njih po-
polni razvoj pa bi ob enim popolni razpad
za seboj privlekel, z eno besedo, veličan-
ska ideja praviga družbeniga življenja je na-
membra, ktero doseči je vam odločeno.

Ako se na vesoljno Slavenstvo ozremo,
vidimo, de se ludstva iz socialniga obzira
v dve poglavitne verst razdele. V severu
se le dvojni stan razloči; svobodni in sužni;
v južnih deželah so sami svobodni. Desiravno
se te primere ena od druge ločijo, se ven-
dar močno perblizajo, če se dobro to pre-
dari, kar se še zgoditi mora.

Rusia s svojimi sužnimi ne bode več
dolgo viharju časa se zoperstavljala, tudi
tam se mora jasno souce svobode zasvetiti;
ona bo razdrusila verige nevoljnštva (suž-
nosti), in potlej prebiva kakor v jugu, tako

v severu svobodni mož brez razločka stanu. Ako te sponc razpadejo, stopi na njih mesto popolna enakost; tam ne poznajo zgodovinskih predpravic, ne samorodiga mestjanstva, ne neizacerno fabrik, ktere rokodelstvo podkopujejo, ne lačniga proletariata; tam se zmiraj zemlja sama prebivavcu življenje ohranjuje, in le v tem obstoji razloček stanov, do jeden več ali manj zemljiša obseže; neobdelane zemlje je pa še toliko, da sleherni človek na nji potrebnii živež najde, če se prav s časama število ljudi do dvakrat toliko pomnoži. Zatorej še duarna moč se dolgo oblasti čez vlogo dosegla ne bode.

Poglejmo pa še na lastnosti Slavenov. Slaven je sjezin, krotak, poln lubezni, zadovoljen, on lubi svoje domovino, svoje ognjišče čez vse; nar večii srečo le vživja v domačim krogu; hlepenja po časti in podjarvnosti ne pozna; pri vsim temu je bistroumes, rahločuten k djanzji zmiraj pripravljen in stanovit.

To so lastnosti, iz kterih se lepa prihodnost prerokovati zamore, ker na njih se lahko veličansko poslojje prave lodske sreče sezidati da. V tih lastnostih je vzrok iskati, zakaj Slaven dozdej ni častiljiv prostor v zgodovini povzrel, kteri mu gre; jenjati je mogel svojim bojaželjnim sosedom. Al nje-gova moč je bila ohranjena za čase, ko bodo pravica in lubezen, zaupnost in poštenje izšlo sveta incele. In za-nje je v patriarhal-skih vladah Slavenov (tudi Rusie vladla je taka) svet pripravljén, kakor pri nobenim drugim narodu. Ktero ljudstvo je tedaj pripravniši, državo sestaviti, ktera bi se zakonam vladnosti jedru socialskih idej, bolj prilegla? Zato, Slavenški bratje, ne obupajte, če vas valovi temnih osod protivno ogromijo — presagali bote.

Eđnost, resnica, lubezen, poterpljenje so okop, kteri vas more sleherne nevarnosti braniti; ta osip zmiraj višji in višji napravite, in peklenske moči vas ne bodo premagale, ne vaših prizadetj zaverle.

(Slav. Centr. Bl.)

Austrinsko Cesarstvo.

Dunaj.

(K.) 5. Kimovca. Čedalje bolj se spoznava, da se enakopravnost vsih narodov drugačii popolnoma v življenje v peljati ne more, kakor z združevojem, zjedinenjem vsake narodnosti v eno političko telo.

Zakaj dokler je narod razkropljen, in pod več vladami stoji, kterih vsaka drugačii z njim ravna, ni mogoče. da bi pravo moč zadobil, da bi do telesne blagovitosti in do dušnega izobraženja prišel. To združenja pak mora ineti središče (centrum), iz kteriga se blažii žarki čez in čez razhajajo. Nihče ne dvomi, da je za Slovence nar primerniši središče Lublana, iz Lublane issa izhajati omika slovenskiga rodu. Zato so vsi Slovenci ne le za dobro, ampak za neobhodno potrebno spoznali, da se v Lublani vseučilišče ustanovi. To željo je torej večeraj naš mnogospoštovani g. Dr. Kasič ko poslanec Lublanskiga mesta spremljen od več slovenskih poslancov gosp. derzavnjnuu podtajniku v. Feuchtersleben razodel, kteri je to željo za primerno in popolnoma pravično spoznal, rekoč da kaj takiga še enapravnost vsih narodov tija. Upamo tedej, ker se bodo vsi slovenski poslanci za to reč potegnili, da bode Lublana koj vseučilišče inela. Res da zavoljo malih priprav so to vseučilišče berž čisto slovensko ali slavyansko ne bode; vendar le serčno naprej, vsaki komur je Bog moč dal, naj se čvrsto dela poprime, in ne bo več treba Slovence po ptujih žolah učnosti iskati, lastni jezik zaumariti, in ptujšini plode svojiga uma darovati in izročevati, ptujšino kincati, lastno mater pa žalostno zametati.

Med drugimi popotnikii iz slovenskih krajev smo mi Dunajski Slovenci pozdravili dva za slovensino visoko zaslužena moža gg. Vertovca in Markota. Pošljemo za njima preserčno željo, da naj tudi za naprej lepo obdelujeta našno polje slovenskiga pismenstva in naj nas zopet osrečita z novimi deli svoje učnosti.

Na Dunaj je zdaj popolni mir, desiravno je tisti „Sicherheitsausschuss“ razpuščen, od kteriga so Judje kvasilii, da je za obderžanje miru in reda kar neogibljivo potreben. Protest skrajne levice zoper ministerstvo, ker je oznanilo, da sklepi derzavniga zbora potrebujejo poterjenje Nj. veličanstva Cesarja, ima 31 podpisov, med kterimi je, kakor so mi rekli, tudi podpis krajnskiga poslancu Dolčajna. Naj ti gospodje saj očitno povejo, da hočejo republiko, zakaj ako bi se ustavne monarhie deržali, bi tajni ne mogli, da je sklep derzavniga zbora le polovičen, in da postavne veljavnosti nima; zakaj zbor in Cesar sta skupej postavedajavec. Danas se pripoveduje, in

Kaže se, da bi vstegnilo res biti, da se bodo ministerstvo v kratkim spreminilo. Bach de prevzame natanjše oprave, Doblhoff šolstvo, na mestu Svarcerja de vstopi Bruck, iz Tersta, minister pravice de hode — Štröbakh. In tako bi imeli prviga ministra, ki bi v resnici iskreni Slavjan bil in smeli bi potrebnih poprav v sodništvu za stran jezika itd. pričakovati.

V seji dne 2. t. m. se je derjavni izbor posvetoval čez mnoge popravne predloge k Kudlichovim predlogu, ki so bili pa vedelci že za rešeno [urediti] spoznani.

V ti seji je praval Miesnitski, ako je minister šolstva poskerbel, da se bodo že v prihodnim letu stan učiteljev kaj poboljšal. Doblhoff je odgovoril, da je v 6 tednih več storjeno, kakor je pred dvorna komisija v desetih letih storila; vendar je ravno ta reč silno težka, ker se nemamo novih občinskih osnov ali uredb, ker se sklenjeno ni, kdo de bude deželne učitelje plačoval, da pa vendar provizornih naredb storiti ni smeli.

Potlej je g. Ambrož opomnil ministra notrajnih zadev, da je na krajskim, desiravno popolni mir vlada, še zmiraj nagla [stojeca] sodna nabita in še preklicana ni, kar bi se po postavi storiti moglo. Doblhoff obljubi primerno ukaze dati. — (Slovenija.)

Slovenske dečele.

Toplice dne 31. Velk. S. Pretečeno nedeljo smo imeli tunkako narodno obhajanje; prišla je bila nasreč sem mestna straža iz Noviga mesta. Ob 8 xjutrej je prišarširalo okoli 80 mož z muziko in z banderam; za njimi se je pripeljalo več voz z slavjanskimi banderi. Hitro so napravili pod lipo pred cerkvijo šotor na štirih oglih z slavjanskimi banderi okoličan, ter so postavili oltar, na kterim g. Korar Jelovšek sveto mašo bral; banda mestne straže je cerkvene pesmi in potlej pa narodno pesem igrala. Po veselju kosilo na trati pod kosatimi akacijami, med kterim so se vsaktero zdravice napivalo in s stokratnim „živio“ sprejemale, so jeli plesati do 6 ure zvečer, ob kteri so se zopet proti domu vernili, z grmečim „živio“ od vsih strani pozdravljeni, in z „živio“ zopet odzdravljajoč. Iz vsega se je vidilo, da je tudi v Novim mestu duh slovenske narodnosti se jako obudil; samo bi bilo želeli, da bi se narodna straža, ki se pri ti veselici kaj nič vdeležila ni, in

pa mestna straža, kakor drugod, tudi v Novim mestu lepo sječinde. Kakor se za gotovo pripoveda, bude časopis „Slovenskim Blat“, ki tako stanovitno in moško slavjanstvo brani, po novim letu v slovenskim časopisu ishajati jel, bo no tedej Slovenci imeli 6 slovenskih časopisov. K. (Sloven.)

Horvaška in slavenska dečela.

Zagreb dne 2. t. m. Smiraj le bližji prihaja čas, ki ima odločiti osodo dveh narodov. De smo k temu boju prisiljeni po prevzetju in krivicah Madžarskiga ministerija, ki niso le nam, temuč celima cesarstvu nevarno, ve celi svet; zato pa tudi celi svet z nam potegne, in za to je tudi naš narod pripravljen vse kar ima in lastno življenje darovati; kar se iz tega vidi, de prihodni teden čez 27,000 dobrovoljcev iz granice v Zagreb pride, če prav jih je toliko na Laškim in toliko že na ogerski meji. Pri tem sočestji, pri tem naluščenji, in pri ti telesni moči (cela armada ima brez Serbov 80,000 mož pešcov in konjikov, in tudi dosti štukov) pri ti sveti in pravični stvari, za ktero se bojujemo, in z tako ljubljnim vodjam, kakor je ban Jelčić, smemo upati, de nam Bog znago nakloni, de lastno samostalnost in celost Avstrie obvarjeno.

(Agr. Z.)

V „Slavenskim Jugu“ razjasne g. Ivan Kukuljevič namer in konec prihodniga boja z Madžiri z sledečimi besedami:

1) Mi se homo vojskovali za sadašno cesarsko rodovino, ako prime prevago elementa slavjanskiga v cesarstvu.

2) Mi se homo vojskovali za celost monarhie, ako se v nji spozna enakost in svoboda vsih narodov assirjanskih, ako se izpolnijo popolnoma vse želje avstrijskih Slavjanov, in ako avstrijska vladajenja misliti na stoplenje slavjanskih dežel z nemškim Bundam.

3) Mi se homo vojskovali za izpolnenje narodnih v derjavnim zboru izrečenih želja.

4) Mi se homo vojskovali za vničenje gospodstva madžarskiga t. j. ne le sedajšniga ministerija, ampak za vničenje ogerske aristokracije.

(iz Slovenije.)

V Graškem časopisu II. Kimoveca se iz Danaja bere, da so se Madžiri z Horovattani spravili in zedinili. Veseli bi bili, ko bi smeli tega verjeti; pa kakor sta ta dva

naroda razserdita, nimamo vsupati, da bi vnel njina mir postal, predeu bo veliko kervi prelite. Avstrijski narodi se vmed seboj vojskujejo, na Dunaju hočejo neki poslanci našemu Cesarju vse pravice vzeti; vsunajni sovražniki pa pazijo z ostrim očmi, kdaj da bi nad nas planili. Potemtakim nam prihodnost ne boje nič veseliga prinosa. Samo to vupanje še imamo, da je število visokoserčnih in umnih možov precej veliko; ti nas bodo rešili z pomočjo angelja, ki čez tebe, Avstrija, čuje. 8.

Iz Dunaja.

(Kmet. rokodel. novice.)

Gospod Ambroš, poslanc iz krajske dežele je vredništvu kmetijskih novin iz Dunaja pismo poslal, ktero tudi Vam na znanje damo.

Gospod Ambroš piše: Ljubi domorodeci! Jez sim Vam mnoge veselih novice iz Dunaja že pisal; zdaj Vam moram pa tudi eno žalostno oznaniti, pa le za to, da bote pravico zvedeli in se ne po tistih vedežih ravnali, kteri vsako reč poviksajo.

Prekrsije letašnjiga leta so sicer z raznimi nasledki obdane; nar neprijetajsi so pa ti, de rokodelstvo in fabrike zavoljo pomanjkanja kupčevanja veliko škodo terpe, in torej rokodelcem navadniga dela ne morejo dajati. Zato je tukaj na Dunaju in v širokim okrožji veliko ljudi brez dela in brez zaslužka podajkvalo in k temu karleto se jih je tudi iz ptujih krajev veliko postopacev pridružilo, poschoo meseca veliciga travna, ki so se jih Dunajčanje za svoje politisko premaganje posluzili. Od tega časa so začeli glave po koncu ositi, mislijoči, de so oni podpora deržave. Vladarstvo prepricano, de iz lenobe vse hudo izvira, preskerbi pa očetovske, de to budstvo delo in potrebu zaslužek zadobi, ter jih na mnogih krajih okoli Dunaja na razne dela razpartiti veli, in jim ob tednu primerjeni zaslužek plačuje.

Pa poglejte kaj se zgodi! Veliko tisuč (tavičnt) ljudi se je imenovanim delam podvergo, in ni bilo mogoče tako na tanjko na nje paziti, de bi se ne bila kaka napaka godila. Veliko se jih je dalo k delu zanaamvati, zjutraj so se prikazali, potlej so se pa po različnih potih odtegnili, in so na večer zopet pri podpisu pričujoči bili — brez

de bi bili kaj čez dan storili. Drugi so pa sicer pri delu ostali, pa vender niso nič delali — razun nesramnih gerdohij, po kterih se Bog žali. Tako so ob tednu pa deset do petnajst tavičnt soldinarjev potegnili, storjeno delo pa je bilo komej eno četertinko tega denarja vredno.

Vsak dobro spozna, de take ravnave niso za obno korist; naprejo je toliko denarja potrositi, de se lenaha goli in gerdohija rodi, zato se je moglo ti nespodobnosti v okom priti. Tačasno ministerstvo, namreč gosp. minister občinskih del, je ukazal, de naj se dninsko plačilo tako pomanjša, de bodo ženske in otroci pod petnajstimi leti na dan le po petnajst krajercjev dobivali, popred so pa po dva jaset imeli. To plačilo se je pričelo 22. tega meseca, ali kaj storo gerdoni? Precej prvi dan 22. t. m. jih je privrela velika množica delavrov v mesto na velki trg in so se začeli groziti, de to ni pravica, de se jim plačilo krajaja. Nososkni stražniki (žandarji) so jih gerdone vračvali, pa nje ni pomagalo, zato se je narodna straža pešcov in konjikov na noge postavila, de so razsajavce iz mesta v predmestja izgnali in tako pokoj storili. Drugo jutro so jeli gerdohe zopet razgrajati, so eniga žandarja, kteri je čez nje pomerkoval, močno nakresnili, de je imel veliko ran po glavi, in so se vzdigali, de bi bili v celih trmrah v mesto prergromeli. Narodna straža se jim na proti poda, in kader pride do zgorajiga kolodvora, so jeli delavci na njo streljati in tako so se vdarili, de je bilo joj. Narodna straža je na razbujavce vdarila, de se je poznalo, 6 mož je koj merivih obležalo, 54 mož in 10 ženskih je bilo pa ranjenih, de so jih v bolnišnice peljali. Več del so mladi bujje od 20 do 30 let. Od žandarjev je pa 13 mož ranjenih in dva med njimi imata hude žlake.

Ministerstvo je prevzelo na se dolžnost, za mir in pokoj s pomočjo narodne straže skerbeti, in tako je kmalo vse potihnilo. Pričelo se je tudi oistro spraševanje, kdo de je vsiga tega k riv, ker se misliti more, de so brezdečni šuntarij neumno delavno budstvo podpirjali, de bi se zopet kak pent začel in tako pot zaperla, ktera se je po dohodu svetiga Cesarja za vgotovljenje važnih postav odperla. (Dalje sledi.)